

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1587/21-E

Název	Základní škola a mateřská škola Dlouhá Třebová okres Ústí nad Orlicí
Sídlo	Školní 199, 561 17 Dlouhá Třebová
E-mail	zdlouha@dlouhatrebova.cz
IČ	75017156
Identifikátor	650019831
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Alena Kopecká
Zřizovatel	obec Dlouhá Třebová
Místo inspekční činnosti	Školní 199, 561 17 Dlouhá Třebová
Termín inspekční činnosti	11. až 13. 1. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného školou vykonávané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola a mateřská škola Dlouhá Třebová, okres Ústí nad Orlicí (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, mateřské školy, školní jídelny a školní družiny. Základní

škola je málotřídní s pěti ročníky prvního stupně. V době inspekční činnosti se ve čtyřech třídách vzdělávalo 66 žáků z celkové kapacity 120, evidováno bylo pět žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve druhém a třetím stupni podpůrných opatření, jeden žák plnil povinnou školní docházku v zahraniční škole. Třídy byly tvořeny samostatně pro žáky prvního, čtvrtého a pátého ročníku a spojením druhého a třetího ročníku. Výuka probíhá podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání *Škola pro život*.

Předškolní vzdělávání probíhá ve dvou věkově smíšených třídách podle Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání *S motýlkem letíme ke sluníčku, celý svět poznáme za chvíličku*. V mateřské škole je zapsáno 46 dětí, z toho 13 dětí v povinném předškolním vzdělávání, z nich dvě mají odklad povinné školní docházky.

Zájmové vzdělávání probíhá podle Školního vzdělávacího programu pro zájmové vzdělávání v jednom oddělení, v ranních i odpoledních hodinách. Celková kapacita 50 účastníků byla z více než poloviny využita.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka působí ve své funkci šestým rokem. Pedagogický sbor základní školy tvoří aktuálně pět učitelek, asistentka pedagoga a dvě vychovatelky, doplňuje je školní asistentka. Styl řízení je vstřícný a otevřený s důrazem na každodenní předávání informací, což umožňuje účelně realizovat nastavené úkoly a cíle. Nezastupitelný je osobní kontakt pedagogů, který se příznivě odráží v týmové spolupráci. Pravidelné pedagogické rady a týdenní provozní porady jsou přínosem pro plynulý chod školy i průběh vzdělávání. Probíhají převážně odděleně (zvláště v základní a v mateřské škole) i společně. Pozitivní pracovní atmosféra i profesní motivace pedagogů kladně ovlivňují sociální klima školy a dobré vztahy mezi všemi účastníky vzdělávání. Hospitační a kontrolní činnost ředitelky poskytuje pedagogům zpětnou vazbu o efektivitě jejich práce a také ve vztahu k individuálním vzdělávacím potřebám žáků. Pro profesní růst pedagogů jsou obohacující vzájemné hospitace a pestrá témata dalšího vzdělávání pedagogů, která příhodně vychází z potřeb školy i jednotlivých pedagogů. Získané poznatky a dovednosti jsou aplikovány do praxe s žádoucím dopadem na úroveň vzdělávacího procesu. O funkčním zpracování povinné dokumentace a vnitřních směrnic školy svědčí jejich patrné procesní propojení s průběhem vzdělávání. K rozvoji školy přispělo plánování dílčích kroků pro realizaci stanovených koncepčních záměrů a jejich účelná evaluační činnost.

Vedoucí učitelka mateřské školy zastává funkci dlouhodobě. Z postupů, které uplatňuje, je zřejmé bezproblémové vedení předškolního vzdělávání i úsilí o jeho další zkvalitňování. Podporuje partnerský přístup mezi všemi zaměstnanci i ve vztazích k dětem a rodičům. Vzdělávání dětí zajišťují spolu s vedoucí učitelkou ještě tři odborně kvalifikované učitelky, z nich jedna začínající. Té se dostává účelné metodické a odborné pomoci. Ke zkvalitnění pedagogického působení napomáhá četné další vzdělávání, vzájemné hospitace a sdílení poznatků a zkušeností.

Služby školního poradenského pracoviště jsou koordinovány ředitelkou. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vychází z platných doporučení školských poradenských zařízení, se kterými je ředitelka v pravidelném kontaktu. Zpracované plány pedagogické podpory byly ve výuce uplatňovány ve prospěch rozvoje žáků. Preventivní aktivity jsou realizovány na základě vyhodnocování aktuálních potřeb třídních kolektivů, jednotlivých žáků a i rodičů. Rozpracování činnosti školního poradenského pracoviště do ročních plánů výchovného poradenství a prevence rizikového chování by podpořilo jeho

systematické zakotvení ve vzdělávacím procesu. V případě potřeby škola spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, OSPOD a dalšími organizacemi.

Prostorové a materiální podmínky školy jsou průběžně zlepšovány, a to s ohledem na potřeby dětí, žáků i všech zaměstnanců. Funkční uspořádání a vybavení tříd přirozeně podporuje samostatnost dětí a žáků, umožňuje jim realizaci různorodých vzdělávacích aktivity i odpočinek, výhodou je samostatná tělocvična v budově. Dovybavení školy interaktivní a výpočetní technikou, didaktickými pomůckami a další investice zvyšují kvalitu podmínek vzdělávání.

Hodnocení průběhu vzdělávání

V průběhu vzdělávání v základní škole bylo patrné systematické promyšlení struktury hodin. Přestože byla vyučujícími upřednostňována frontální forma výuky, rozmanité využití výukových metod, zařazování zajímavostí k tématu i mezipředmětové vztahy motivovaly žáky k zapojení do výuky. Učivo bylo často vyvozováno ze zkušeností a znalostí žáků, což žáky přirozeně podněcovalo k jeho využití a prohloubení. Osvojení a upevnění učiva bylo účelně podporováno didaktickými pomůckami a zčásti i multimediálními prostředky. V menší míře byla výuka diferencovaná pro výraznější podporu nadanějších žáků. Formy skupinové práce nebo práce ve dvojicích rozvíjející dovednost spolupráce v týmu byly využívány ojediněle. Vyučující individuálně pomáhali v případě potíží, příhodně rozvíjeli u žáků práci s chybou. V případě problémů se žáci neostýchali vyučující oslovit, požádat o pomoc. Podporující zpětná vazba poskytovaná žákům je povzbuzovala k dosažení požadovaných výsledků a k dokončení zadané práce. Kladené nároky byly přiměřené a srozumitelné. Opomíjeno nebylo zařazování uvolnění fyzickým protažením, změnou pracovního místa apod. Respektující postoj a partnerský přístup vyučujících rozvíjely u žáků kladný vztah k učení. Výuka probíhala v příjemné pracovní atmosféře bez výrazných kázeňských problémů. Ve sledovaných hodinách bylo zřejmé, že mají žáci zautomatizována třídní pravidla a jsou příkladně vedeni k rozvoji osobnostně sociálních a komunikativních kompetencí. Účelně zvolené metody a formy v hodinách anglického jazyka podporovaly aktivní používání cizího jazyka v přirozených komunikačních situacích a tím výrazně přispívaly k rozvoji řečových dovedností. Aktivita žáků byla v hodinách podporovaná zavedenými hodnotícími pravidly či motivačními hrami, které podporovaly kladný vztah k učení. Sebehodnotící činnosti obvykle probíhaly v průběhu i v závěru hodin a vedly k rozvoji žákova sebepojetí. Speciální vzdělávací potřeby žáků byly zohledňovány během celého procesu učení podle daných doporučení školských poradenských zařízení.

Vzdělávání v obou třídách mateřské školy vychází z kvalitně a promyšleně zpracovaných třídních vzdělávacích programů. V plánování konkrétních aktivit bylo patrné námětové i logické propojení jednotlivých vzdělávacích oblastí a směřování k naplňování stanovených klíčových kompetencí, šíře a rozmanitost vzdělávací nabídky umožňovala individualizaci vzdělávacího procesu. Spontánní i didakticky cílené činnosti probíhaly převážně v poměru odpovídajícím potřebám a možnostem předškolních dětí, aktuální téma prolínalo celým dnem, vzdělávání navazovalo na zážitky dětí nebo vycházelo z jim blízkých situací. Učitelky uplatňovaly vhodný osobní přístup a podporující pedagogický styl postavený na partnerské a respektující komunikaci. V průběhu celého dne měly děti dostatečný prostor pro spontánní aktivity. Samostatně si volily činnosti podle svého zájmu, využívaly podnětné prostředí herny, při společných hrách se domlouvaly a vzájemně spolupracovaly. K cílenému rozvoji a prohloubení schopností a dovedností jednotlivých dětí připravovaly učitelky nabídku didakticky zaměřených aktivit. Ta byla pestrá a smysluplně materiálně podpořena, její efektivitu ale ovlivňoval výběr metod a forem práce. Převažoval aktivizující způsob učení

prostřednictvím manipulačních činností, přímého prožitku, experimentů nebo řešením problémových otázek a situací, frontální organizace (někdy i v případě samostatné práce dětí) a výraznější vedení učitelkou ale v dílčích případech snižovalo účelnost vzdělávacího procesu z hlediska osvojování klíčových kompetencí a naplňování stanovených záměrů. Chyběla cílená kooperace ve skupinách, která by umožnila propojení poznávacích a sociálních dovedností, uplatnění nápadů dětí. Ze shlédnutých aktivit bylo zřejmé posilování smyslového vnímání, jemné motoriky a grafomotoriky, soustředění, paměti a logického uvažování, dovedností předcházejících psaní a čtení, matematické, přírodovědné a polytechnické gramotnosti. Cíle v oblasti rozvoje řečových a jazykových dovedností byly naplňovány přirozeným způsobem v hrách a rozhovorech, zpěvem, rytmizací říkanek, poslechem příběhů a pohádek. Značný prostor vytvářely učitelky pro zdravotní cvičení, pohybové hry i relaxaci. Část vzdělávání byla cíleně provázána s pobytem venku, kde měly děti dostatek podnětů k vlastnímu objevování i prostoru k rozvoji fyzické zdatnosti. Dodržována je individuální potřeba spánku a odpočinku, dětem jsou případně nabízeny klidové aktivity. Méně příznivě působila zvýšená organizovanost dětí v době režimových přechodů (svačina, hygiena), s tím je spojená i menší míra vedení dětí k odpovědnosti za své chování a jednání. Patrné ale bylo upevňování společenských a zdvořilostních návyků, sebeobsluhy v oblékání, šetrné zacházení s hračkami a pomůckami, uplatňování společně nastavených pravidel. Průběžně se dětem dostávalo především ocenění, které podněcovalo jejich pozitivní sebepojetí, v menší míře jim učitelky poskytovaly konkrétní zpětnou vazbu k jejich vzdělávacím pokrokům s naznačením dalších možností jejich vývoje. Zaznamenáno bylo ale v jedné třídě systematické vedení dětí k sebehodnocení a zhodnocení průběhu činností.

Vzdělávání ve školní družině zdařile navazuje na vzdělávací oblasti školního vzdělávacího programu a pozitivně ovlivňuje osobnostně-sociální rozvoj a environmentální smýšlení žáků. Naplňování stanovených cílů probíhá především formou pestrých pravidelných činností, jejichž realizace zohledňovala také jejich individuální zájmy a potřeby i přirozené zapojení do kolektivu. Důraz byl kladen na každodenní pobyt venku s environmentálním zaměřením a pohybovým vyžitím žáků.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Úroveň získaných vědomostí a dovedností žáků v jednotlivých předmětech vyučující průběžně monitorují obvyklými diagnostickými nástroji a ověřují zpravidla ústním či písemným zkoušením. Jejich výsledky vzdělávání jsou projednávány a konkrétně hodnoceny v rámci pedagogických rad. K hodnocení je využívána klasifikace s případným slovním komentářem. Ve školním roce 2020/2021 prospělo s vyznamenáním více než 90 % žáků. Převážná část žáků tak měla možnost zažít pocit úspěchu, což bylo povzbuzením pro jejich školní práci. Další opatření jsou přijímána i v průběhu školního roku na základě dobré znalosti individuální míry pokroku jednotlivých žáků. Zákonní zástupci získávají informace o průběhu a výsledcích vzdělávání svých dětí v rámci třídních schůzek, při individuálních návštěvách školy a především prostřednictvím žákovských knížek.

Míra úspěšnosti žáků souvisí s pozitivní atmosférou školy. Výchovná opatření k posílení kázně jsou po projednání na pedagogické radě udělována výjimečně. Převažující ocenění a pochvaly jsou žákům udělovány pouze do žákovských knížek. Nízký počet žáků umožňuje soustavné sledování případných signálů rizikového chování a ojedinělé situace jsou řešeny ihned. Realizované preventivní aktivity a především související témata v obsahu vyučovacích předmětů posilují povědomí žáků o možných rizikových jevech. Efektivní prevencí jsou ve škole uskutečňované pestré zájmové kroužky, ve kterých žáci tráví svůj

mimoškolní čas a rozvíjí své záliby. Preventivně jsou se zákonnými zástupci konzultovány individuální výchovné a vzdělávací potřeby jejich dětí, případně jim je doporučena návštěva odborného pracoviště. Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, s případným rizikem školního neúspěchu, je věnována účinná individuální péče během výuky i po ní ve formě doučování nebo individuálních konzultací. Jednou týdně je po vyučování věnována náležitá péče i žákům nadaným. Z těchto závěrů i z pozorovaných činností je zřejmé, že dochází k osobnostnímu rozvoji žáků, a to s ohledem na jejich individuální možnosti.

Škola je aktivní v pořádání akcí, které jsou účinným prostředkem v rozvoji kladných postojů k životnímu prostředí, kulturním hodnotám, sportu a spolupráci s partnerskými organizacemi či obcí a rodiči. Výsledky své práce děti a žáci prezentují také při slavnostních příležitostech a školních projektech. Škola úspěšně pokračuje v tradičním vydávání sborníku literárních a výtvarných prací žáků, umožňuje účast žáků na lyžařském výcviku, zajišťuje plavecký výcvik pro všechny ročníky základní školy a třídy mateřské školy.

Výsledky vzdělávání v mateřské škole odpovídají vytvořeným podmínkám, uplatňovaným pedagogickým přístupům i věkovým a individuálním odlišnostem dětí. Děti se k sobě navzájem chovaly převážně kamarádsky a ohleduplně, navzájem si pomáhaly. Dodržovaly dohodnutá pravidla soužití, přirozeně uplatňovaly základní společenská pravidla. Mezi sebou dokázaly vést spontánní dialogy, se zaujetím vyprávěly své zážitky, smysluplně odpovídaly na otázky, reprodukovaly básničky a písničky. S učitelkou komunikovaly bez zábran, většina prokazovala věku přiměřenou slovní zásobu. Při pohybových aktivitách zvládaly základní motorické dovednosti, bez obtíží manipulovaly s běžnými pomůckami. Mnohé již měly zafixovaný správný úchop psacího a kreslicího náčiní. Děti se většinou na plnění úkolů soustředily, postupovaly podle pokynů a práci dokončily. Zejména děti v povinném předškolním vzdělávání měly přirozený okruh poznatků o společenském, kulturním, přírodním i technickém prostředí. Velmi dobře ovládaly dovednosti předcházející psaní a čtení, rozlišovaly geometrické tvary, chápaly základní matematické souvislosti a podle potřeby vše prakticky využívaly. Při stolování, sebeobslužných aktivitách, drobných úklidových činnostech a v hygienických návycích byly děti převážně samostatné.

Učitelky věnují výraznou pozornost vstupní i průběžné diagnostice dětí. K získávání poznatků o individuálním rozvoji znalostí, dovedností a sociálním zrání dětí využívají vlastní hodnotící nástroje, nově také diagnostický systém *iSophi*. Ten poskytuje přehledné výstupy o úrovni dovedností dětí nejen pedagogům, ale také rodičům. Na základě zjištění dochází k vhodné úpravě vzdělávacích strategií. Dětem s odkladem školní docházky zpracovávají učitelky vzdělávací plány s vymezením konkrétních oblastí, které je třeba posilovat. Pokroky těchto dětí jsou pravidelně evidovány a vyhodnocovány. Na přípravu dětí na školní docházku je zaměřena v návaznosti na školní vzdělávací program pravidelná realizace *Metody dobrého startu* nebo základní školou organizované *Školní hry s předškoláky*.

Dobrá vzájemná provázanost všech částí školy a spolupráce s rodiči se odráží v celkové pozitivní atmosféře a vzájemných vztazích. Rodiče měli možnost vyjádřit se ke spokojenosti se vzděláváním ve škole v rámci dotazníkového šetření. Jeho výsledky škola využívá jako zpětnou vazbu ke své práci.

Závěry

Vývoj školy

- Obměna ve vedení školy,

- sjednocení přístupu k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami,
- kvalitativní posun v oblasti vedení pedagogické diagnostiky dětí a využívání získaných poznatků k individualizaci vzdělávání.

Silné stránky

- Respektující přístup pedagogů podněcující osobnostně sociální rozvoj žáků,
- převažující příznivá atmosféra vzdělávacího procesu má pozitivní vliv na vzdělávání dětí a žáků,
- cílená podpora dětí v posledním roce před zahájením povinné školní docházky směřující k prevenci rizika školní neúspěšnosti,
- přetrvávající provázanost jednotlivých částí školy.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Menší využívání skupinových a kooperativních forem vzdělávání v základní i mateřské škole,
- nižší míra diferenciací výuky pro podporu nadání či hlubšího zájmu žáků,
- malá míra poskytování konkrétní zpětné vazby dětem k jejich vzdělávacím pokrokům.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Vytvářet ve vzdělávacím procesu častěji příležitosti ke kooperativnímu učení,
- podporovat více práci nadanějších nebo rychlejších žáků diferencováním obtížnosti činností,
- poskytovat zejména starším dětem v průběhu vzdělávání konkrétní zpětnou vazbu pro zlepšování osobních výsledků, vést je k dovednosti sebehodnocení a vzájemného hodnocení, využívat k tomu různé formy a techniky,
- zdokonalit v mateřské škole plánování vzdělávací nabídky v oblasti uplatňovaných forem práce při řízených aktivitách, neopomíjet při hodnocení vzdělávacího procesu účelnost jejich využití,
- využívat běžné situace k upevňování personálních kompetencí u dětí.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 4. 1. 2022
2. Jmenování na pracovní místo ředitelky Základní školy a mateřské školy Dlouhá Třebová čj. 72-16/2016/ST ze dne 29. 8. 2016

3. Koncepce rozvoje školy na roky 2016-2021
4. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání *Škola pro život* s platností od 1. 9. 2019
5. Školní řád pro školní rok 2021/2022 s účinností od 1. 9. 2021
6. Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků s účinností od 1. 9. 2019
7. Školní matrika, školní roky 2020/2021 a 2021/2022
8. Minimální preventivní program z 30. 8. 2019
9. Školní program proti šikanování z 30. 8. 2019
10. Dokumentace dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, školní rok 2021/2022
11. Třídní knihy základní a mateřské školy, školní rok 2021/2022
12. Rozvrhy hodin, školní rok 2021/2022
13. Školní řád mateřské školy s platností od 1. 9. 2021
14. Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání *S motýlkem letíme ke sluníčku, celý svět poznáme za chvíličku* s platností od 1. 9. 2020
15. Třídní vzdělávací programy pro předškolní vzdělávání, školní rok 2021/2022
16. Záznamy o dětech docházejících do mateřské školy, školní rok 2021/2022
17. Školní matrika základní a mateřské školy, školní rok 2021/2022
18. Rozpis přímé pedagogické činnosti, školní rok 2021/2022
19. Dokumentace vztahující se k vlastnímu hodnocení mateřské školy
20. Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání s platností od 1. 9. 2020
21. Vnitřní řád školní družiny s účinností od 1. 9. 2021
22. Přehledy výchovně vzdělávací práce, školní rok 2021/2022
23. Zápisní listky do školní družiny, školní rok 2020/2021 (výběr)
24. Záznamy z pedagogických rad, školní rok 2021/2022
25. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, školní rok 2021/2022
26. Personální dokumentace pedagogických pracovníků, školní rok 2021/2022
27. Inspekční zpráva, Čj. ČŠIE-434/16-E

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Petra Chaloupková, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Petra Chaloupková v. r.

Mgr. Lenka Kárská, školní inspektorka

Lenka Kárská v. r.

Mgr. Jan Kozák, kontrolní pracovník

Jan Kozák v. r.

V Pardubicích 10. 2. 2022

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Alena Kopecká, ředitelka školy

Alena Kopecká v. r.

V Dlouhé Třebové 16. 2. 2022